

Metodval markberedning – intervjuer av skogsvårdsentreprenörer

Ingress

Hyfsat, men inte alltid i topp. Det sammanfattar det betyg som flera markberedningsentreprenörer ger sina kunder på några frågor som rör valet av markberedningsmetod på de trakter som entreprenörerna arbetar på. I projektet "Skonsam markberedning" genomförs en mängd olika kartläggningar om nuläget inom svensk skogsskötsel. Hittills har ett 20-tal entreprenörer runt om i landet fått betygsätta sina tillsammans dryga 30-talet kunder på en skala från 1 till 5, för att bland annat besvara frågor om metodval, svårigheter och vanliga avvikelser. Som komplement till studien utfördes även samverkansträffar med ett 100-tal aktiva inom skogsvård från skogsvårdsentreprenörsföretag och skogsföretag.

Att skogsmarken i Sverige är varierande och kräver olika strategi och skötsel är inget nytt. För att optimera markberedningen sett ur plantornas perspektiv behöver man således anpassa markberedningsmetod utifrån den enskilda traktens förutsättningar. Detta sker inte alltid, och det kan ibland även vara svårt att genomföra i praktiken.

På frågan om metodval, - dvs om att använda rätt metod på rätt trakt så blir medelbetyget 3,9 men det varierar mellan olika kunder. En återkommande kommentar från de som svarar är att metodvalet påverkas mer av vilka metoder som finns tillgängliga, - än vilken metod som skulle vara bäst för resultatet på den enskilda trakten. Valet av metod är också på många ställen kopplat till vad som använts historiskt.

Ett lägre betyg, 3,6, ges till den information som kommer från tidigare aktörer på trakten. Ofta saknas helt eller delvis information om tillfartsvägar och överfarter. Det händer även ibland att brovirket är bortkört när markberedaren kommer till platsen.

Bäst betyg, 4,2, ges till frågan om framförhållning vid utskick av traktdirektiv. Flera menar att upphandlingen sker på stora arealer och att kartmaterial och information inkommer tidigt i förhållande till när åtgärden ska utföras. Visserligen kan det "sent på säsongen" tillkomma vissa områden där information kan hålla en lägre kvalitet och med kortare framförhållning. Det omnämns även att det ofta är stora skillnader mellan att köra på uppdragsgivarnas egna marker där framförhållningen ofta fungerar bättre än i jämförelse med privatägda marker.

När entreprenörerna själva får svara på vilka som är de vanligaste avvikelserna, eller misstagen, som sker i samband med markberedning, och hur detta skulle kunna förbättras så toppas listan av skadade lågor och naturvärdesträd. Kulturminnen såsom odlingsrösen och kolbottnar nämns också men inte lika frekvent. Att riskerna för detta har minskat i takt med att allt fler blir duktiga på att ställa ut skyddande kulturstubbar vid avverkningen återkommer som kommentar från flera som svarat. En önskan finns bland förarna om att man redan vid avverkningen skulle kunna koncentrera den döda skyddsvärda veden till mindre områden, s.k. vedkyrkogårdar och därigenom underlätta markberedningen och minska risken att skada värdefulla substrat och hänsynsobjekt.